

бы чловѣкъ, че тѣ не сж влазли въ училище, не сж учили Катихызисъ, или сж го учили *наошакы*, та вмѣсто да ся прѣродятъ и да станжть отъ свои-ты просты родители нѣколко по-добры, а тѣ сж измѣтнжли и станжли по-лоши, — „единъ бѣе въ плочж-тж а другъ въ петало-то.

2) Въ училище-то ся учи чловѣкъ за да си обработи и образува духа, т. е. да може да мысли право и да разсждава здраво — да бжде живъ и свѣстенъ чловѣкъ. Ала стьпень-тъ, на кой-то ся намирать въобще наши-ты училища е такъвъ, что-то училище-то и наука-та божемъ за наши-ты млады за сега не съставляватъ никаквж цѣлость, зачто-то тѣ кога излизать изъ училище-то па ся обрнжть назадъ — видять отъ свое-то ученіе, само като прѣзь мьглж, нѣкаквы си тъмны въображенія, безъ да можть да гы различавать едно отъ друго; а тѣ само имъ мжть мозька и не даватъ имъ да мѣтнжть чистъ поглядъ въ свѣта; докарватъ гы дори до такъвж забунж, что-то на съвсѣмъ бѣло-то нѣчто да гледать като на съвсѣмъ черно нѣчто. Не естествоно-то напираніе слабы-ты (за хатжръ на богатство и др. т.) съпò-силны-ты убива здравіе-то и волж-тж за наукж, а пакъ въспираніе-то на даровиты-ты спромашкы ученицы съ пò-слабы-ты убива таланты-ты. Още и много-то прѣдмѣти учени безъ никакъвъ рядъ, безъ никаквж связь, а само за испытаніе мьгновенно запомнени и избѣбрани, забуняватъ млады-ты и довождать гы на съвсѣмъ другъ чюдень поемъ да имжть отъ тѣхно-то съдрьжаніе. — Това е тѣхно-то ученіе — то е тѣхно-то знаяніе: зачто-то ся приготавлиавать съвсѣмъ механически, безъ никакво знаяніе, безъ никаквж волж и приготовленіе за нѣчто. И тѣ послѣ това като нарѣчи-учени излизать изъ училище-то и искать да ветжнятъ пѣкъ на нѣкож работж, нѣ каквж и тѣ сами не знажть, като не врѣдни ни за еднж по-добрж работж, па токо подлѣгнжть пакъ бащиный занаятъ — иглж-тж или кжпъны-ты, или пѣкъ орало-то и мотыкж-тж или гегж-тж. А пакъ има нѣкои си, кои-то като ся причели за учены, не въспринмжть да ся охванжть о каквж-да-е работж, нѣ трѣгнжть като разуздани да трѣсятъ „хлѣбъ безъ мотыкж“ или да ходять „петь за четери по свѣта“ като извѣяни, безъ да мыслять за бжджце, безъ да задрьжять нѣколко „бѣлы пары за черны дни“; па има еще и такывы, кои-то ся врьтять на сѣмъ на